

USTAWA

z dnia 18 lutego 1994 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin

(tekst jednolity)

Dział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, zwanym dalej "funkcjonariuszami", zwolnionym ze służby, przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie całkowitej niezdolności do służby, a członkom ich rodzin - w razie śmierci żywiciela.

Art. 2. W ramach zaopatrzenia emerytalnego przysługują na zasadach określonych w ustawie:

1) świadczenia pieniężne:

- a) emerytura policyjna,
- b) policyjna renta inwalidzka,
- c) policyjna renta rodzinna,
- d) dodatki do emerytury lub renty,
- e) zasiłek pogrzebowy;

2) inne świadczenia i uprawnienia:

- a) ⁽¹⁾ świadczenia lecznicze,
- b) świadczenia socjalne,
- c) prawo do lokalu mieszkalnego albo do pomocy w budownictwie mieszkaniowym.

Art. 3. 1. Użyte w ustawie bez bliższego określenia pojęcia oznaczają:

- 1) emerytura - emeryturę policyjną przyznaną funkcjonariuszom;
- 2) emeryt - emeryta policyjnego;
- 3) renta inwalidzka - policyjną rentę inwalidzką przyznaną funkcjonariuszom;
- 4) renta rodzinna - policyjną rentę rodzinną;
- 5) rencista - rencistę policyjnego;
- 6) renta - policyjną rentę inwalidzką i policyjną rentę rodzinną;
- 7) wysługa emerytalna - okresy służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej i im równorzędne, łącznie z okresami, o których mowa w art. 14 i 16;
- 8) uposażenie - uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym i nagrodą roczną, należne funkcjonariuszowi stosownie do przepisów o uposażeniu i nagrodach funkcjonariuszy;
- 9) najniższa emerytura lub renta - kwotę najniższej emerytury lub renty w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych";

10) okresy składkowe i nieskładkowe - okresy uregulowane ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

11) emerytura dożywotnia - emeryturę przysługującą z zakładu emerytalnego działającego na podstawie przepisów o zakładach emerytalnych;

12) płatnik składek - płatnika składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

2. Emerytem policyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej, który ma ustalone prawo do emerytury policyjnej.

3. Rencistą policyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej, który ma ustalone prawo do policyjnej renty inwalidzkiej.

Art. 4. Okresy służby funkcjonariuszy, którzy nie nabywają prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy, oraz służby określonej w art. 13 ust. 2 uważa się za okres składkowy w myśl przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 5. 1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowi uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku, z zastrzeżeniem ust. 2, 3 i art. 33b.

2. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej w służbie kandydackiej stanowi odpowiednie uposażenie zasadnicze przewidziane dla najniższego stanowiska służbowego wraz z dodatkiem za posiadany stopień, z miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby.

3. Jeżeli w okresie między zwolnieniem ze służby funkcjonariusza a ustaleniem prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej przypadały waloryzacje emerytur i rent inwalidzkich, podstawę wymiaru tych świadczeń podwyższa się wskaźnikami wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w tym okresie.

Art. 6. Emerytury i renty oraz podstawy ich wymiaru podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.¹⁾), z tym że:

1) waloryzacja, o której mowa w art. 88 tej ustawy, obejmuje emerytury i renty osób:

- a) którym prawo do świadczenia ustalono przed dniem 1 marca,
- b) które nabyły prawo do renty rodzinnej po funkcjonariuszach zmarłych nie później niż w ostatnim dniu lutego;

2) dodatkowa waloryzacja, o której mowa w art. 91 tej ustawy, obejmuje emerytury i renty osób:

- a) którym prawo do świadczenia ustalono przed terminem kolejnej waloryzacji,
- b) które nabyły prawo do renty rodzinnej po funkcjonariuszach zmarłych nie później niż w ostatnim dniu lutego następującego po roku, w którym przeprowadzono dodatkową waloryzację.

Art. 7. W razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego

przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Wybór świadczenia przewidzianego w odrębnych przepisach nie pozbawia osoby uprawnionej innych świadczeń i uprawnień przysługujących emerytom i rencistom policyjnym.

Art. 8. 1. Funkcjonariuszom oraz członkom rodzin pozostałym po zmarłych funkcjonariuszach, jeżeli osoby te wskutek szczególnych okoliczności nie nabyły prawa do zaopatrzenia emerytalnego przewidzianego w ustawie, odpowiednio Ministrowie *Spraw Wewnętrznych*⁽²⁾ oraz Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, mogą przyznać w drodze wyjątku zaopatrzenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie.

2. Członkom rodzin pozostałym po osobach, którym przyznano emeryturę lub rentę inwalidzką na podstawie ust. 1, organ emerytury przyznaje rentę rodzinną na ich wniosek, jeżeli spełniają warunki określone w ustawie.

2a. Od decyzji przyznającej świadczenie w drodze wyjątku oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia odwołanie nie przysługuje.

3. Ministrowie *Spraw Wewnętrznych*⁽³⁾ oraz Sprawiedliwości przedstawiają Prezesowi Rady Ministrów w terminie do dnia 15 stycznia każdego roku informację o świadczeniach przyznanych w drodze wyjątku w roku poprzednim.

Art. 9. Do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy oraz uprawnionych członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie wypłaty świadczeń osobom uprawnionym do rent z instytucji zagranicznych.

Art. 10. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy nie przysługuje funkcjonariuszowi, który został skazany prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych za przestępstwo, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby.

Art. 11. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Dział II

Świadczenia pieniężne

Rozdział 1

Emerytura policyjna

Art. 12. Emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej, z wyjątkiem funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych.

Art. 13. 1. Jako równorzędne ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i w Służbie Więziennej traktuje się:

- 1) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Policji państwowej, organów bezpieczeństwa państwa, porządku i bezpieczeństwa publicznego, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2;
 - 2) służbę wojskową uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej;
 - 3) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Ochrony Kolei, jeżeli funkcjonariusz przeszedł bezpośrednio do służby w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej w terminie do dnia 1 kwietnia 1955 r.;
 - 4) okresy zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej i nauki w szkołach pożarniczych, w charakterze członka Korpusu Technicznego Pożarnictwa, a także funkcjonariusza pożarnictwa w terminie do dnia 31 stycznia 1992 r.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do służby w latach 1944-1956 w charakterze funkcjonariusza organów bezpieczeństwa państwa, porządku i bezpieczeństwa publicznego, jeżeli przy wykonywaniu czynności służbowych funkcjonariusz popełnił przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości lub naruszające dobra osobiste obywatela i za to został zwolniony dyscyplinarnie, umorzono wobec niego postępowanie karne ze względu na znikomy lub nieznaczny stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu lub został skazany z winy umyślnej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 14. 1. Emerytowi uprawnionemu do emerytury obliczonej na podstawie art. 15 dolicza się na jego wniosek do wysługi emerytalnej, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące okresy przypadające po zwolnieniu ze służby:

- 1) zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy;
 - 2) opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.
2. Okresy, o których mowa w ust. 1, dolicza się do wysługi emerytalnej, jeżeli:
- 1) emerytura wynosi mniej niż 75 % podstawy jej wymiaru oraz
 - 2) emeryt ukończył 55 lat życia - mężczyzna i 50 lat życia - kobieta albo stał się inwalidą.
3. Okresy zatrudnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, dolicza się do wysługi emerytalnej po ich przeliczeniu na okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.
4. Za każdy rok okresów, o których mowa w ust. 1, doliczanych do wysługi emerytalnej w myśl ust. 1-3 emeryturę obliczoną na podstawie art. 15 zwiększa się o 1,3 % podstawy jej wymiaru.
5. Ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów, o których mowa w ust. 1, następuje z uwzględnieniem pełnych miesięcy na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, jeżeli emeryt pozostaje w ubezpieczeniu, chyba że ubezpieczenie ustało w kwartale kalendarzowym.
6. W razie przyznania zwiększenia, o którym mowa w ust. 4, umowa między członkiem otwartego funduszu emerytalnego a tym funduszem ulega rozwiązaniu, a środki zgromadzone na rachunku członka w otwartym funduszu emerytalnym są niezwłocznie przekazywane na dochody budżetu państwa.
7. Przekazanie środków, o których mowa w ust. 6, na dochody budżetu państwa następuje na podstawie zawiadomienia organu emerytalnego.

Art. 15. 1. Emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o:

- 1) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym mowa w pkt 2;
- 4) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

2. Emeryturę podwyższa się o:

- 1) 2 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio w charakterze nurków i płetwonurków oraz w zwalczaniu fizycznym terroryzmu;
- 2) 1 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:

- a) w składzie personelu latającego na samolotach i śmigłowcach,
- b) w składzie załóg nawodnych jednostek pływających,
- c) w charakterze skoczków spadochronowych i saperów,
- d) w służbie wywiadowczej za granicą;

3) 0,5 % podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrożających życiu i zdrowiu.

3. Emeryturę podwyższa się o 0,5 % podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny oraz w strefie działań wojennych.

3a. Jeżeli w wysłudze emerytalnej są uwzględniane okresy służby wojskowej, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, emeryturę podwyższa się na zasadach przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

4. Emeryturę podwyższa się o 15 % podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą.

5. Przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

5a. Przepisy art. 14 ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki podwyższania emerytury, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględniając dla poszczególnych grup normy roczne: przebywania pod wodą i w podwyższonym ciśnieniu dla nurków i płetwonurków, wykonywania lotu w składzie personelu latającego na samolotach tłokowych i śmigłowcach, wykonania skoków spadochronowych, okres pełnienia służby na jednostkach pływających; liczbę dni w roku:

- 1) w rozminowaniu i oczyszczaniu terenu z przedmiotów wybuchowych, w służbie wywiadowczej za granicą z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych lub kierowaniem takimi czynnościami, działaniach ratowniczych, w fizycznej ochronie osób i mienia w warunkach zagrożenia,
- 2) bezpośredniej ochrony i opieki nad osadzonymi w oddziałach dla nosicieli wirusa HIV, dla osadzonych wymagających stosowania szczególnych środków leczniczo-wychowawczych i osadzonych szczególnie niebezpiecznych w okresie do dnia 31 sierpnia 1998 r. oraz w oddziałach dla osadzonych niebezpiecznych i w oddziałach terapeutycznych dla skazanych z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo po dniu 1 września 1998 r., oraz okresy pełnienia służby na froncie w czasie wojny i w strefie działań wojennych.

Art. 15a. Emerytura dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., wynosi 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-5.

Art. 16. 1. Funkcjonariuszom, którzy spełniają warunki określone w art. 12, zalicza się do wysługi emerytalnej, uwzględnianej przy obliczaniu emerytury na podstawie art. 15, posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Do wysługi emerytalnej zalicza się również okresy pozbawienia wolności i odbywania kary pozbawienia wolności w przypadku, gdy funkcjonariusz został uniewinniony albo postępowanie karne zostało umorzone, w tym również warunkowo.

Art. 17. W razie zbiegu prawa do podwyższenia emerytury z kilku tytułów za ten sam okres, podwyższenie przysługuje tylko z jednego tytułu; nie dotyczy to podwyższenia, o którym mowa w art. 15 ust. 4.

Art. 18. 1. Kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może przekroczyć 75 % podstawy wymiaru emerytury. W przypadku zwiększenia emerytury, o którym mowa w art. 15 ust. 4, kwota emerytury nie może przekroczyć 80 % podstawy wymiaru emerytury.

2. Kwota emerytury lub renty bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może być niższa od kwoty najniższej emerytury lub renty, z uwzględnieniem ust. 3.

3. W przypadku gdy suma emerytury obliczonej na podstawie art. 15a przysługującej łącznie z emeryturą z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub emeryturą dożywotnią z zakładu emerytalnego jest niższa od kwoty najniższej emerytury, emeryturę policyjną podwyższa się w taki sposób, aby suma tych emerytur nie była niższa od kwoty najniższej emerytury.

4. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio do renty rodzinnej.

Rozdział 2

Renta inwalidzka

Art. 19. Renta inwalidzka przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który stał się inwalidą wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu:

- 1) w czasie pełnienia służby albo
- 2) w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie;
- 3) w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby.

Art. 20. 1. Ustala się trzy grupy inwalidztwa funkcjonariuszy całkowicie niezdolnych do służby:

- 1) I grupę - obejmującą całkowicie niezdolnych do pracy;
 - 2) II grupę - obejmującą częściowo niezdolnych do pracy;
 - 3) III grupę - obejmującą zdolnych do pracy.
2. W zależności od przyczyny powstania inwalidztwa pozostaje ono w związku lub nie pozostaje w związku ze służbą.
3. Inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, gdy powstało wskutek:
- 1) zranienia, kontuzji lub innych obrażeń doznanych w czasie wykonywania obowiązków służbowych;
 - 2) wypadku pozostającego w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych;
 - 3) chorób zakaźnych panujących w miejscu służbowego pobytu funkcjonariusza;

4) chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby;
5) chorób i schorzeń, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy pogorszeniu lub ujawniły się w czasie trwania służby wskutek szczególnych właściwości lub warunków służby na określonych stanowiskach.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określa, w drodze rozporządzenia, wykazy chorób i schorzeń, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, uwzględniając w szczególności choroby i schorzenia, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby, oraz te, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy nasileniu lub ujawniły się w czasie trwania służby, z zastrzeżeniem ust. 4a.

4a. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz schorzeń i chorób, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, a także właściwość i warunki służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, z uwzględnieniem tych chorób i schorzeń, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, oraz tych, które istniały przed przyjęciem do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, lecz uległy nasileniu lub ujawniły się w czasie trwania służby w tej formacji.

5. Inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą, jeżeli:

- 1) powstało z innych przyczyn niż określone w ust. 3;
- 2) jest następstwem wypadku lub choroby, których wyłączną przyczyną było udowodnione przez jednostkę organizacyjną właściwego resortu umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie funkcjonariusza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, jeżeli jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i rozkazom i sprawowali we właściwy sposób nadzór nad ich przestrzeganiem, a funkcjonariusz posiadał potrzebne umiejętności do wykonywania określonych czynności i rozkazów i był należycie przeszkolony w zakresie ich znajomości;
- 3) jest następstwem wypadku, którego wyłączną przyczyną było zachowanie się funkcjonariusza spowodowane nadużyciem alkoholu;
- 4) zranienie, kontuzja, obrażenia lub choroba zostały spowodowane przez funkcjonariusza rozmyślnie.

Art. 21. 1. O inwalidztwie funkcjonariusza i związku tego inwalidztwa lub śmierci funkcjonariusza ze służbą oraz o niezdolności do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, orzekają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. W stosunku do funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu właściwe w tych sprawach są komisje lekarskie podległe Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefowi Agencji Wywiadu.

2. Orzeczenie komisji lekarskiej wraz z uzasadnieniem oraz wypis z treści orzeczenia doręcza się zainteresowanemu, a orzeczenie wraz z uzasadnieniem - właściwemu organowi emerytalnemu.

3. Od orzeczenia komisji lekarskiej przysługuje zainteresowanemu oraz organowi emerytalnemu odwołanie do komisji lekarskiej wyższego stopnia w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, ministrem właściwym do spraw pracy oraz Ministrem Sprawiedliwości,

określa, w drodze rozporządzenia, zasady orzekania o inwalidztwie funkcjonariuszy, emerytów i rencistów, tryb postępowania i właściwość komisji lekarskich w tych sprawach, a także sposób przeprowadzania kontrolnych badań lekarskich oraz wzywania inwalidów na te badania, uwzględniając w orzeczeniach grupę inwalidztwa, do której funkcjonariusz został zaliczony, związek inwalidztwa ze służbą, datę lub okres powstania inwalidztwa oraz ustalenia co do samodzielnej egzystencji.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady orzekania o inwalidztwie funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, emerytów i rencistów Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, tryb postępowania i właściwość komisji lekarskich w tych sprawach, a także sposób przeprowadzania kontrolnych badań lekarskich oraz wzywania inwalidów na te badania, uwzględniając w orzeczeniu grupę inwalidztwa, do której funkcjonariusz został zaliczony, związek inwalidztwa ze służbą, datę lub okres powstania inwalidztwa oraz ustalenia co do samodzielnej egzystencji.

Art. 22. 1. Renta inwalidzka wynosi dla inwalidów zaliczonych do:

- 1) I grupy - 80 %,
- 2) II grupy - 70 %,
- 3) III grupy - 40 %

- podstawy wymiaru bez uwzględnienia dodatków, o których mowa w art. 18 ust. 1.

2. Rentę inwalidzką zwiększa się o 10 % podstawy wymiaru inwalidom, których inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami tej służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

Rozdział 3

Renta rodzinna

Art. 23. 1. Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny:

- 1) funkcjonariusza zmarłego albo zaginionego w czasie pełnienia służby;
- 2) funkcjonariusza zmarłego w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeśli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby;
- 3) zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego.

2. Za uprawnionych członków rodziny zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego uważa się również członków rodziny funkcjonariusza zmarłego po zwolnieniu ze służby, jeżeli w dniu śmierci spełniał on warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej, chociażby jego prawo do zaopatrzenia nie zostało jeszcze ustalone.

Art. 24. Renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z tym że:

- 1) w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza rentę rodzinną wymierza się od renty inwalidzkiej I grupy, jaka przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi w dniu śmierci albo zaginięcia, bez uwzględnienia dodatku pielęgnacyjnego; przepis art. 22 ust. 2 stosuje się odpowiednio;

2) rentę rodzinną po zmarłym emerycie lub renciście wymierza się od kwoty świadczenia, które przysługiwało zmarłemu, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota renty inwalidzkiej II grupy, która przysługiwałaby zmarłemu;

3) w razie niedoliczenia do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta, o którym mowa w art. 15, okresów, o których mowa w art. 14 ust. 1, okresy te dolicza się na wniosek osoby uprawnionej do renty rodzinnej do wysługi emerytalnej zmarłego, na zasadach określonych w art. 14;

4) o niezdolności do pracy i stopniu tej niezdolności oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uprawnionych członków rodziny orzeka lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

5) jeżeli śmierć funkcjonariusza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w odrębnych przepisach zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu wykonywania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi funkcjonariusza bez względu na jego wiek i stan zdrowia.

Rozdział 4

Dodatki do emerytur i rent oraz zasiłki i świadczenia pieniężne

Art. 25. 1. Do emerytury lub renty przysługuje dodatek pielęgnacyjny i dodatek dla sierot zupełnych na zasadach i wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Dodatki oraz zasiłki i świadczenia pieniężne inne niż wymienione w ust. 1 przysługują do emerytury lub renty, o ile zostały przyznane na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 26. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Dział III

Inne świadczenia i uprawnienia

Art. 27. 1. Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do świadczeń socjalnych z tworzonego na ten cel funduszu socjalnego.

1a. Tworzy się fundusz socjalny z corocznego odpisu w wysokości 0,5 % rocznych środków planowanych na emerytury i renty, z przeznaczeniem na finansowanie świadczeń socjalnych. Środki funduszu niewykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny. Środki funduszu gromadzi się na odrębnych rachunkach bankowych.

1b. Środki funduszu socjalnego zwiększa się o:

- 1) odsetki od środków tego funduszu na rachunku bankowym;
- 2) darowizny oraz zapisy osób fizycznych i prawnych.

1c. Równowartość dokonanego odpisu, naliczonego zgodnie z ust. 1a, na dany rok kalendarzowy właściwy organ emerytalny przekazuje dysponentom na rachunki bankowe funduszu socjalnego w terminie do dnia 30 września danego roku kalendarzowego, z tym że w terminie do dnia 31 maja danego roku kalendarzowego przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75 % równowartości odpisu.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Sprawiedliwości określą, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, sposób podziału środków funduszu socjalnego pomiędzy jego dysponentów oraz zakres i sposoby korzystania ze świadczeń z tego funduszu, uwzględniając rodzaje świadczeń, dysponentów środków funduszu oraz tryb przyznawania świadczeń.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału środków funduszu socjalnego pomiędzy jego dysponentów oraz zakres i sposoby korzystania ze świadczeń z tego funduszu w odniesieniu do emerytów i rencistów Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu oraz członków ich rodzin, uwzględniając rodzaje świadczeń, dysponentów środków funduszu oraz tryb przyznawania świadczeń.

Art. 28. ⁽⁴⁾ 1. *Osobom uprawnionym do policyjnego zaopatrzenia emerytalnego oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych, położniczych i rehabilitacyjnych oraz zaopatrzenia w protezy ortopedyczne i środki pomocnicze ze służby zdrowia podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych⁽⁵⁾ albo wojskowej lub społecznej służby zdrowia.*

2. *Zaopatrzenie w leki oraz w artykuły sanitarne przysługuje na zasadach i w zakresie określonych w odrębnej ustawie.*

3. *Minister Spraw Wewnętrznych⁽⁶⁾ w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej⁽⁷⁾ oraz Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb udzielania świadczeń, o których mowa w ust. 1.*

Art. 29. 1. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby, uprawnieni do policyjnej emerytury lub renty, mają prawo do lokalu mieszkalnego będącego w dyspozycji odpowiednio ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Ministra Sprawiedliwości lub podległych im organów, albo Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefa Agencji Wywiadu w rozmiarze przysługującym im w dniu zwolnienia ze służby. Do mieszkań tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące lokali mieszkalnych dla funkcjonariuszy.

2. Prawo do lokalu mieszkalnego, określone w ust. 1, przysługuje również członkom rodzin uprawnionym do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, którzy w chwili śmierci spełniali warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty policyjnej, oraz po zmarłych emerytach i rencistach.

3. Prawo do lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1, przysługuje osobom wymienionym w ust. 2, do czasu przydzielenia zastępczego lokalu mieszkalnego, nie krócej jednak niż na czas posiadania uprawnień do policyjnej renty rodzinnej.

Art. 30. Emerytom i rencistom policyjnym zapewnia się pomoc w budownictwie mieszkaniowym na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy.

Art. 31. Świadczenia i uprawnienia przewidziane w przepisach tego działu przysługują również osobom pobierającym emeryturę lub rentę na podstawie innych przepisów, jeżeli ustalono im prawo do emerytury lub renty przewidzianej w niniejszej ustawie.

Dział IV

Ustalanie prawa do zaopatrzenia emerytalnego

Art. 32. 1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji:

1) w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz członków ich rodzin - organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;

2) w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej i członków ich rodzin - organ emerytalny określony przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się zainteresowanemu na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem.

2a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu, oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, określają, w drodze rozporządzenia, organy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, zakres ich działania, stopień dysponenta środków, siedzibę organu, strukturę organizacyjną oraz sposób powoływania i odwoływania organu oraz jego zastępców, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności związanych z ustalaniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego i wysokości świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia.

3. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego.

3a. Postępowanie, o którym mowa w ust. 3, powinno być zakończone nie później niż w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

5. Odwołanie do sądu przysługuje również w przypadku niewydania przez organ emerytalny decyzji w terminie określonym w ust. 3.

6. Jeżeli prawo do świadczenia pieniężnego zostało udowodnione, lecz wydanie decyzji ulega zwłoce z powodu niemożności ustalenia wysokości świadczenia lub innych okoliczności, organ emerytalny przyznaje osobie uprawnionej świadczenie w kwocie zaliczkowej.

Art. 32a. 1. Organ emerytalny może przysyłać pisma i decyzje listem zwykłym.

2. W razie sporu ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji spoczywa na organie emerytalnym.

Art. 33. Prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności, które mają wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość.

Art. 33a. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 12, emeryt ponownie został przyjęty do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej albo został powołany do zawodowej służby wojskowej, wysokość emerytury zostaje ponownie ustalona w sposób określony w art. 33b i 33c.

Art. 33b. 1. W przypadku ponownego przyjęcia emeryta do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej i pełnienia tej służby nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy, na wniosek emeryta ustala się nową podstawę wymiaru emerytury, w sposób określony w art. 5 ust. 1.

2. Ponowne ustalenie podstawy wymiaru następuje nie wcześniej niż po zakończeniu służby.

Art. 33c. Ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów służby, o której mowa w art. 33a, następuje na wniosek emeryta zgłoszony po zakończeniu tej służby. Przepisy art. 15 i art. 15a stosuje się odpowiednio.

Art. 34. 1. W celu ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość oraz na wypłatę albo wstrzymanie tych świadczeń organ emerytalny może:

1) wzywać i przesłuchiwać zainteresowanych, świadków oraz zwracać się do biegłych o wydanie opinii i do innych organów o dokonanie czynności związanych z toczącym się postępowaniem;

2) żądać od osób zgłaszających wnioski o świadczenia przedstawiania dowodów uzasadniających prawo do świadczeń i ich wysokość;

3) żądać od osób uprawnionych do świadczeń przedstawiania dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do tych świadczeń oraz zawiadamiania o okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość albo na wstrzymanie wypłaty tych świadczeń;

4) kierować osoby wymienione w pkt 2 i 3 do komisji lekarskich w celu stwierdzenia stopnia ich niezdolności do pracy i służby oraz ustalenia niezdolności do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w sprawach rent rodzinnych - do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane uczynić zadość żądaniu organu emerytalnego przez zgłoszenie się na wezwanie, złożenie zeznań, przedstawienie wymaganych dowodów lub poddanie się badaniom lekarskim.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 4, bez uzasadnionej przyczyny nie uczyni zadość żądaniu organu emerytalnego, organ ten wydaje decyzję na podstawie zebranych dowodów.

4. Osoby zgłaszające wnioski o świadczenia lub uprawnione do świadczeń albo składające zeznania w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawach świadczeń, wezwane do stawienia, mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz Minister Sprawiedliwości określają, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb zwrotu kosztów przejazdu osób, o których mowa w ust. 4, rodzaje środków transportu i rodzaje dokumentów poświadczających uprawnienia do zwrotu kosztów przejazdu, wysokość zwrotu kosztów przejazdu oraz terminy wypłaty, mając na uwadze rzeczywiste koszty przejazdu najtańszymi dostępnymi środkami transportu.

Art. 35. 1. Jeżeli wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez organ podległy odpowiednio Ministrom *Spraw Wewnętrznych*⁽⁸⁾ lub Sprawiedliwości obowiązków wynikających z ustawy osoba uprawniona do świadczeń poniosła szkodę, organ ten jest obowiązany do jej naprawienia stosownie do przepisów prawa cywilnego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli emeryt albo rencista udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie postępowania określonego w ustawie.

Art. 36. Organy administracji państwowej i samorządu terytorialnego, a także zakłady pracy są obowiązane udzielać organom emerytalnym pomocy i informacji w sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie oraz wydawać bezpłatnie, na ich żądanie lub na wniosek osób zainteresowanych, wszelkie dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości.

Art. 37. W sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie osoby zainteresowane i organy emerytalne są zwolnione od wszelkich opłat.

Art. 38. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu, oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb postępowania i właściwość organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy oraz uprawnionych członków ich rodzin, wskazując elementy wniosku o ustalenie prawa do zaopatrzenia, dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia oraz sposób i terminy wypłaty świadczeń,
- 2) podmioty uprawnione do wypłaty zasiłku pogrzebowego i tryb jego refundacji,
- 3) wzór i tryb wydawania legitymacji emeryta-rencisty policyjnego, uwzględniając organ uprawniony do wydawania, wymiany i dokonywania wpisów, w tym wpisu o niezdolności do samodzielnej egzystencji, oraz przypadki wymiany legitymacji, mając na względzie zapewnienie realizacji prawa emeryta i rencisty do zaopatrzenia emerytalnego oraz zapewnienie sprawności postępowania w tym zakresie.

Dział V

Ustanie i zawieszanie prawa do świadczeń oraz zmniejszanie ich wysokości

Art. 39. 1. Prawo do świadczeń ustaje:

- 1) gdy przestanie istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do świadczeń;
- 2) (uchylony);
- 3) jeżeli osoba pobierająca świadczenie uzależnione od inwalidztwa lub niezdolności do pracy, pomimo skierowania na badania lekarskie, nie poddała się tym badaniom bez uzasadnionej przyczyny;
- 4) w razie śmierci osoby uprawnionej.

2. Prawo do renty rodzinnej po zaginionym funkcjonariuszu ustaje z upływem terminu, w którym może nastąpić uznanie funkcjonariusza za zmarłego. Po uznaniu funkcjonariusza za zmarłego sprawa renty rodzinnej podlega ponownemu rozpoznaniu.

Art. 40. W razie ustania prawa do renty inwalidzkiej z powodu ustania inwalidztwa albo do renty rodzinnej z powodu ustania niezdolności do pracy, prawo do tych rent powstaje ponownie, jeżeli ponowne inwalidztwo lub niezdolność do pracy, z zastrzeżeniem art. 19 pkt 2 i 3 oraz art. 23 ust. 1 pkt 2 i 3, powstało wskutek pogorszenia się stanu zdrowia w następstwie urazów lub chorób, które poprzednio uzasadniały prawo do renty.

Art. 40a. Prawo do emerytury ulega zawieszeniu w razie ponownego przyjęcia emeryta do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej albo powołania emeryta do zawodowej służby wojskowej.

Art. 40b. Prawo do emerytury lub renty może ulec zawieszeniu również na wniosek emeryta lub rencisty.

Art. 41. 1. W razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego emerytura lub renta inwalidzka ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach art. 104 ust. 1a-6, 8 pkt 1 i 2 oraz ust. 9 i 10 ustawy z dnia 17

grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.¹⁾), z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Przepisy art. 104 ust. 8 pkt 2 ustawy, o której mowa w ust. 1, stosuje się również do renty inwalidzkiej III grupy.

3. W razie osiągnięcia przychodu, określonego w ust. 1, w kwocie przekraczającej 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, kwota emerytury lub renty inwalidzkiej ulega zmniejszeniu o 25 % jej wysokości.

4. Przepisów ust. 1 i 3 nie stosuje się wobec osób, których emerytura stanowi 75 % podstawy jej wymiaru bez uwzględnienia podwyższenia z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą oraz wobec osób pobierających rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

Art. 41a. 1. Osoba uprawniona do zaopatrzenia emerytalnego jest obowiązana zawiadomić właściwy organ emerytalny o podjęciu działalności, o której mowa w art. 104 ust. 1-4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu oraz o każdorazowej zmianie wysokości tego przychodu i innych okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo zmniejszenie ich wysokości.

2. Obowiązki określone w ust. 1 spoczywają odpowiednio na pracodawcy i zleceniodawcy.

3. Urząd skarbowy jest obowiązany zawiadomić organ emerytalny o podjęciu przez emeryta lub rencistę działalności pozarolniczej.

Art. 41b. 1. Rozliczenie emerytury i renty w związku z osiągnięciem przychodu, o którym mowa w art. 41 ust. 1, następuje po upływie roku kalendarzowego w stosunku rocznym lub miesięcznym.

2. Osoba uprawniona do emerytury lub renty inwalidzkiej jest obowiązana zawiadomić, do końca pierwszego kwartału roku kalendarzowego, organ emerytalny o łącznej kwocie przychodu, o którym mowa w art. 41 ust. 1, osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym.

3. Obowiązek określony w ust. 2 spoczywa odpowiednio na płatniku składek.

4. Na podstawie zawiadomień, o których mowa w ust. 2 i 3, organ emerytalny dokonuje rozliczenia rocznego lub na wniosek osoby uprawnionej miesięcznego, wypłaconych osobie określonej w ust. 2 w poprzednim roku kalendarzowym kwot emerytur lub rent inwalidzkich.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Sprawiedliwości określają, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady dokonywania rozliczeń, o których mowa w ust. 4, a także sposób zmniejszania emerytur i rent inwalidzkich w trakcie roku kalendarzowego, mając na uwadze konieczność realizacji prawa emeryta i rencisty do zaopatrzenia emerytalnego oraz zapewnienie sprawności postępowania w tym zakresie.

Dział VI

Wypłata świadczeń

Art. 42. 1. Świadczenia pieniężne wypłaca się od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek, o którym mowa w art. 32 ust. 3, lub w którym wydano decyzję z urzędu.

2. W razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć lub zaginięcie funkcjonariusza albo w którym nastąpiła śmierć emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci lub zaginięcia, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

3. Emerytury lub renty inwalidzkiej oraz dodatków nie wypłaca się za okres, za który funkcjonariusz otrzymał uposażenie lub świadczenie pieniężne przysługujące po zwolnieniu ze służby, określone odpowiednio w przepisach o uposażeniu funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej, chyba że emerytura lub renta inwalidzka byłaby korzystniejsza. W tym przypadku organ emerytalny potrąca z należnej emerytury lub renty inwalidzkiej oraz dodatków kwoty wypłacone z tytułu uposażenia lub świadczenia pieniężnego przysługującego po zwolnieniu ze służby.

Art. 43. W razie zbiegu prawa do emerytury i renty przewidzianej w ustawie, osobie uprawnionej wypłaca się świadczenie wyższe lub przez nią wybrane.

Art. 44. 1. Emerytury i renty wraz z dodatkami, zasiłkami i świadczeniami pieniężnymi, o których mowa w art. 25, wypłacają organy emerytalne, określone w art. 32 ust. 1. Wypłaty dokonuje się miesięcznie w dniu ustalonym jako termin płatności:

- 1) na wniosek osoby uprawnionej na jej rachunek w banku;
- 2) do rąk osoby uprawnionej za pośrednictwem:

- a) poczty,
- b) innych osób prawnych upoważnionych do prowadzenia działalności w zakresie doręczenia świadczeń.

2. Zasiłek pogrzebowy organ emerytalny wypłaca niezwłocznie po jego przyznaniu.

3. Wydatki na świadczenia pieniężne wraz z odsetkami za opóźnienia w wypłacie świadczeń, koszty obsługi i przekazywania świadczeń oraz inne świadczenia przewidziane w ustawie pokrywa się z budżetu państwa w części dotyczącej odpowiednio *Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*⁽⁹⁾ oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 45. 1. Wypłatę emerytury lub renty albo dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, wstrzymuje się, jeżeli:

- 1) powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa;
- 2) okaże się, że:

- a) wskutek zbiegu prawa do świadczeń osobie uprawnionej przysługuje świadczenie wyższe lub przez nią wybrane,
- b) świadczenia nie mogą być doręczone z przyczyn niezależnych od organu emerytalnego,
- c) prawo do świadczeń nie istniało;

3) osoba pobierająca świadczenie, mimo pouczenia lub żądania organu emerytalnego, nie przedłoży dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do świadczeń.

2. Wypłatę świadczeń pieniężnych wstrzymuje się, poczynając od miesiąca:

- 1) przypadającego po miesiącu, w którym organ emerytalny wydał decyzję w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3;
- 2) za który przysługiwało świadczenie niedoręczone w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b.

3. Przepis ust. 2 pkt 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zmniejszenie wysokości świadczeń.

Art. 46. 1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczeń wypłatę wznowia się od miesiąca, w którym przyczyna ta ustała, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż trzy lata wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, z tym że w przypadku wznowienia postępowania albo wskutek kasacji okres jednego miesiąca lub trzech lat liczy się od miesiąca, w którym wniesiono wniosek o wznowienie postępowania lub wniesiono kasację.

Art. 47. 1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, małżonkowi i dzieciom, a w razie ich braku - kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca się:

1) małżonkowi lub dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci;

2) małżonkowi lub dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust. 1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.

3. Prawo do świadczeń określonych w ust. 1 ustaje w ciągu 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia te przysługiwały, chyba że osoba, o której mowa w ust. 1, wystąpi z wnioskiem o dalsze prowadzenie postępowania.

Art. 48. (uchylony).

Dział VII

Zwrot świadczeń nienależnych, potrącenia i egzekucje ze świadczeń oraz odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczeń

Art. 49. 1. Osoby, które pobierały świadczenia pieniężne pomimo istnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo ograniczenie ich wysokości, są obowiązane do zwrotu nienależnych im świadczeń, jeżeli były pouczone w formie pisemnej przez organ emerytalny o obowiązku zawiadomienia o tych okolicznościach.

2. Osoba, która pobierała świadczenia pieniężne ustalone i wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów albo w innych wypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego, jest obowiązana do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

2a. Za nienależnie pobrane świadczenia pieniężne uważa się również świadczenia wypłacone, z przyczyn niezależnych od organu emerytalnego, osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

3. Nie można żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych za okres:

1) dłuższy niż 12 miesięcy od dnia wydania decyzji, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła właściwy organ emerytalny o okolicznościach powodujących ustanie lub

zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane;

2) dłuższy niż 3 lata od dnia wydania decyzji w pozostałych przypadkach.

3a. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 41, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż jeden rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ emerytalny o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż trzy lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

4. Organ emerytalny może odstąpić od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń z tego tytułu ustaloną na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Art. 49a. Jeżeli organ emerytalny nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia w terminach określonych w ustawie, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia na zasadach określonych w art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.²⁾).

Art. 50. Organ emerytalny dokonuje potrąceń ze świadczeń pieniężnych w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 51. Ze świadczeń pieniężnych prowadzi się egzekucję w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Dział VIII

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 52. W ustawie z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 1984 r. Nr 29, poz. 149, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 105, poz. 453 oraz z 1992 r. Nr 54, poz. 254) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 53. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461 oraz z 1992 r. Nr 54, poz. 254) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 54. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 180, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461 oraz z 1992 r. Nr 54, poz. 254) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 55. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 oraz z 1993 r. Nr 12, poz. 52) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 56. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 86 i Nr 54, poz. 254) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Dział IX

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 57. 1. Świadczenia pieniężne przewidziane w ustawie dla funkcjonariuszy i ich rodzin wypłaca właściwy do spraw rent organ Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie decyzji wydanych przez organy emerytalne, o których mowa w art. 32 ust. 1.
2. Organy emerytalne, określone w art. 32 ust. 1, podejmą, nie później niż od dnia 1 stycznia 1995 r., wypłatę świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie dla funkcjonariuszy i ich rodzin.

Art. 58. 1. Osobom, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie przepisów dotychczasowych, wysokość tych świadczeń ustala się na nowo z urzędu, według zasad określonych w ustawie, z tym że:

- 1) emerytury i renty, do których prawo ustalono na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się emeryturami i rentami w rozumieniu ustawy;
- 2) wysługa emerytalna funkcjonariuszy, zwolnionych ze służby do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, podlega zachowaniu i traktuje się ją jako okres służby, z zastrzeżeniem przepisu art. 13 ust. 2;
- 3) dotychczasowa podstawa wymiaru świadczeń pieniężnych podlega przeliczeniu na stawki uposażenia obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy w następujący sposób:
 - a) stawki uposażenia zasadniczego oraz dodatku za stopień z dnia zwolnienia ze służby funkcjonariusza zastępuje się stawkami uposażenia zasadniczego i dodatku za stopień z dnia wejścia w życie ustawy,
 - b) ustala się wskaźnik relacji: sumy miesięcznej kwoty dodatków o charakterze stałym (z wyjątkiem dodatku za stopień) i miesięcznej równowartości nagrody rocznej do uposażenia zasadniczego i dodatku za stopień z dnia zwolnienia ze służby; wskaźnik ten wyraża się w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu; do ustalenia powyższego wskaźnika przyjmuje się dodatki o charakterze stałym, które stosownie do przepisów o uposażeniu funkcjonariuszy obowiązują w dniu wejścia w życie ustawy,
 - c) odtworzoną kwotę dodatków o charakterze stałym, nagrody rocznej lub premii oblicza się mnożąc przeliczone na dzień wejścia w życie ustawy uposażenie zasadnicze i dodatek za stopień przez wskaźnik wysokości dodatków;
 - 4) nie uwzględnia się podwyższeń, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3.
2. Emerytury i renty w wysokości ustalonej stosownie do ust. 1 przysługują od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu wejścia w życie ustawy. Realizacja podwyżki następuje nie później niż w ciągu 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Jeżeli kwota emerytury lub renty, ustalona w myśl ust. 1 i 2, byłaby niższa od kwoty świadczenia przysługującego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy, zachowuje się świadczenie w dotychczasowej wysokości do czasu, gdy jego wymiar, ustalony w myśl tych przepisów, przekroczy kwotę dotychczasowego świadczenia, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.
4. Przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględnia się kwotę świadczenia ze wszystkimi wzrostami i dodatkami, z wyłączeniem dodatków określonych w art. 25 ust. 1.
5. Emerytury i renty, o których mowa w ust. 1, podlegają waloryzacji na zasadach określonych w ustawie.

6. Jeżeli po dniu wejścia w życie ustawy zostanie zgłoszony wniosek o doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze emerytury okresów składkowych lub nieskładkowych, do ustalenia wysokości emerytury stosuje się przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1. 7. (uchylony).

Art. 58a. 1. Emeryci i renciści Urzędu Ochrony Państwa oraz osoby uprawnione do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, emerytach i rencistach Urzędu Ochrony Państwa, z zastrzeżeniem art. 39, zachowują prawo do świadczeń pieniężnych ustalonych na podstawie przepisów ustawy.

2. Funkcjonariusze Urzędu Ochrony Państwa nabywają prawo do świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących w dniu zwolnienia ze służby.

Art. 59. Osobom, które w związku z art. 13 ust. 2 utraciły prawo do emerytury przewidzianej w ustawie i nie spełniają warunków do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie innych przepisów - przysługuje świadczenie w wysokości najniższej emerytury, wypłacanej przez organ emerytalny właściwy według niniejszej ustawy.

Art. 60. Emerytury i renty osób, których świadczenia zostały zrewaloryzowane na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1990 r. o rewaloryzacji emerytur i rent dla osób, które ukończyły 80 lat, oraz o zmianie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym (Dz. U. Nr 92, poz. 540), podlegają obliczeniu na nowo w wysokości i według zasad określonych w art. 58 ustawy.

Art. 61. 1. Funkcjonariuszom zwolnionym z Policji państwowej podstawę wymiaru świadczenia ustala się przyjmując przeciętne uposażenie funkcjonariusza przysługujące na stanowisku porównywalnym do stanowiska zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby. Przepis art. 5 oraz przeliczenie, o którym mowa w art. 58 ust. 1, stosuje się odpowiednio.

2. Członkom Korpusu Technicznego Pożarnictwa i funkcjonariuszom pożarnictwa zatrudnionym lub pełniącym służbę w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej podstawę wymiaru świadczenia ustala się przyjmując uposażenie funkcjonariusza przysługujące na stanowisku porównywalnym do stanowiska zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby. Przepis art. 5 oraz przeliczenie, o którym mowa w art. 58 ust. 1, stosuje się odpowiednio.

3. W stosunku do funkcjonariuszy, którzy w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w służbie i spełniają na podstawie dotychczasowych przepisów warunki do ustalenia emerytury policyjnej - w zakresie wysługi emerytalnej stosuje się przepisy art. 58 ust. 1 pkt 2.

4. Funkcjonariusze inni niż wymienieni w ust. 1, zwolnieni ze służby przed dniem wejścia w życie ustawy, którym na podstawie dotychczasowych przepisów prawo do zaopatrzenia emerytalnego nie przysługiwało, prawa tego nie nabywają również na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 62. Uznaje się ustalenia zawarte w orzeczeniach komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w stosunku do funkcjonariuszy wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt 4, odnosząc je odpowiednio do jednej z grup inwalidzkich wymienionych w art. 20 ust. 1.

Art. 63. Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy, przebywającym na stałe za granicą, przekazuje się świadczenia pieniężne do państw, z którymi zostały zawarte umowy międzynarodowe o wzajemnym przekazywaniu pracowniczych świadczeń emerytalno-rentowych.

Art. 64. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 65. Traci moc ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 46, poz. 210, z późn. zm.³⁾).

Art. 66. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 41, art. 44 ust. 3 i art. 48, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

¹⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 135, poz. 1268, Nr 166, poz. 1609, Nr 203, poz. 1966, Nr 210, poz. 2037 i Nr 228, poz. 2255.

²⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 65, poz. 595, Nr 135, poz. 1268, Nr 149, poz. 1450, Nr 166, poz. 1609, Nr 170, poz. 1651, Nr 190, poz. 1864, Nr 210, poz. 2037, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. 36, poz. 206 i Nr 92, poz. 540 oraz z 1992 r. Nr 54, poz. 254.

¹⁾ Utracił moc, zgodnie z art. 170 pkt 27 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U.97.28.153), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., w zakresie uregulowanym tą ustawą.

²⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

³⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁴⁾ Utracił moc, zgodnie z art. 170 pkt 27 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U.97.28.153), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., w zakresie uregulowanym tą ustawą.

⁵⁾ Obecnie: ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁶⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁷⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw zdrowia, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 28 i art. 33 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁸⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁹⁾ Obecnie: urząd obsługujący ministra właściwego do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 90 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.03.159.1548), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.